

Patyerek Réka

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
 patyerekreka@gmail.com

AB OVO

A *Philos* című tudományos – irodalmi – művészeti folyóirat első számáról

Ab ovo

On the first issue of *Philos* magazine on sciences, literature and art

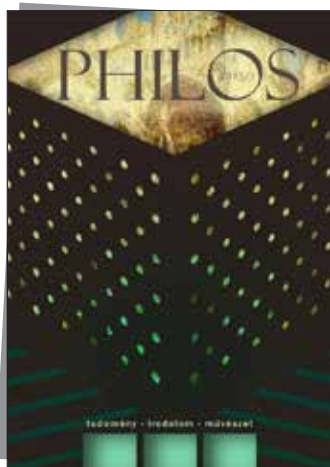
Ab ovo

O prvom broju naučno-književno-kulturnog časopisa *Philos*

„Az a pillanat, amikor a tojás héja repedezni kezd” – írja a *Philos* tudományos folyóirat bevezetőjében Csányi Erzsébet, a lap alapító szerkesztője. A negyedévi folyóirat kiindulópontjaként a Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia humán és művészeti szekciójában létrejött minőségi tudományos munkák születését jelölhetnénk meg. Ez a nagy erejű siker volt az a „feszítő energia”, amely létrehozta a *Philos*t. A lapkonceptió a humán tudományoknak és a művészeteknek is egyaránt teret biztosít hozzájárulva a vajdasági lét identitásértelmezéseinek elmélyítéséhez. Tulajdonképpen szimbiózisban jelennek meg a különféle művészeti ágak, maga a folyóirat három kulcsszó köré szerveződik, melyek a következők: tudomány, irodalom és művészet.

A *Philos* lehetőséget ad arra, hogy a fiatal alkotók, kutatók kipróbálhassák magukat, felmérjék képességeiket. Az alapítók egyfajta „társként” definiálják magukat. Szeretnének segítséget nyújtani az alkotóknak önkeresésükben, önkifejezésükben, önképzésükben, mint Dante Vergiliusa, pusztán csak idegenvezetnek.

A folyóirat első oldalain szépirodalmi alkotásokat olvashatunk. Közülük kiemelkedik Fenyvesi Ottó *Minimum Rock'n'Roll* című verse, melyben megfigyelhetők az alkotóra jellemző vonások, az intertextualitás, a para-

frázisok beépítése, a metaforák, a megszemélyesítések gazdagsága, a zene mint ihlető. A költő önmagát „az első bácskai vulkanikus villanytelepnek” is nevezi egyik versében, s költészetében a szavak ereje valóban rendelkezik hasonló mágikus dominanciával, mint egy kitörő vulkán, mely mindent megsemmisít. Fenyvesi költészetével párhuzamba állíthatóak Ladik Katalin nagy erejű, vizuális tematikájú versei. A folyóiratban megjelent költeményei (*Homály. Homály., A gömb belül, Miért fehérek a fák*), ahogy G. Komoróczy Emőke is írja Ladik Katalin művészetéről, rádöbbenteni akarnak minket arra, hogy belesüppedtünk a kényelmes életünkbe és szembe kell szállnunk az „elfogadhatatlan realitással”.¹

Celler Kiss Tamás egyedi hangvételű költészetének ízelítőjeként olvashatjuk a fiatal költő verseit. A sokszólamú lírai én a folyóiratban található alkotásokban a szerelmi viszony perspektívájából határozza meg magát: „Téglákból építhetnék járdát, / annyszor hívnálak sétálni rajta, / hogy ne tudd megmondani, / mikor lett belőle út...” (*Ilyen érzés* című vers).

„A bomlás és az enyészet szinkavalkádja, a gonosz banalitása, a háborús erőszak dühöngései, a szervi specializáció és az ösztönrepertoár lecsupaszkodása, a gép-ember-állat szimbiózisa, a televíziós adásidővé változó egyéni életidő határozzák meg Jódal Kálmán elbeszélő prózájának hangnemét”² – írja Virág Zolán, akinek gondolatai a szerző *Atari Baby* című alkotására is vonatkoztathatóak. E mű magával ragadó, apokaliptikus képek sorozatát tárja az olvasó elé, a szöveg zárómondatai mégis felszabadítják az olvasót a borzalmak alól.

A folyóirat második részében a tudományos munkáké a főszerep. Több munka középpontjában is a videojáték és a virtualitás áll. Pásztor-Kicsi Gergely *Virtuális történetfák* című munkájában kísérletet tesz egy videojáték-esztétika körvonalazására. Munkájában rámutat arra, hogy mára már a videojáték köré tudomány szerveződött, melynek neve ludológia. A szerző munkájában rengeteg új információval árasztja el az olvasót. Egy olyan kutatási területet jár körül, mely még a kezdeti stádiumában áll. Esszéisztikus stílusa és lezser nyelvezete még csiszolásra vár, ám remekül párosul szubjektív véleményformálásához. Hasonló témában kutatott Lábadi Dávid is *Irodalmi művek a videojátékokban* címmel. Mindkét szerző olyan kutatási területet választott, amelylyel a Vajdaságban még kevesen foglalkoztak, ám egyre többeket mozgat meg a videojátékok elemzése irodalmi szempontból. Evidenciákat tár fel mindkét munka, mégis egyedi perspektívából. Videojátékok részletes elemzéseit leljük fel a tanulmányokban, de néha önellentmondásokba bonyolódnak a kutatók. A

¹ G. Komoróczy Emőke 2004. Egy madárijesztő virraszt az égen. Ladik Katalin költészetéről = Ladik Katalin: *Kiűzetés – Jegyesség*. Hága, XI.

² Virág Zoltán 2008. *Via agressiva = Hid*, 10. 4.

Philos elsődleges feladatát teljes mértékben teljesítette, ugyanis esélyt adott a kutatók számára, hogy kutatásuk eredményeit publikálhassák. A visszafordíthatatlan folyamat megkezdődött, ahogy Csányi Erzsébet is írja a bevezetőben: „és új világok fejlődésének élményeiben részesítenek bennünket” a feltörekvő kutatók, alkotók.

A folyóirat egyedi stílust alkotott meg. Remekül szervezi egységgé a művészeti ágakat. Vizuális arculata rendkívül igényes, fogva tartja a tekintetet.

A *Philos* lapjain találkozhatunk még Beke Ottó, Klájó Adrián, Jozef Smith, Kocsis Lenke, Vanger László, Fehér Miklós alkotásaival is. A második részben pedig érdekes tanulmányokat olvashatunk *Adolf Hitler és Charles de Gaulle német ifjúsághoz szóló beszédeinek pragmatolingvisztikai elemzése* címmel Pá-pista Zsolt tollából, valamint Győri Norbert *Rockzene és erkölcsi pánik* című tanulmányát, mely azokat a szubkultúrákat érinti, melyek a rockzenéhez tartoznak, illetve foglalkozik az előítéletek taglalásával, hogy azok milyen mértékben tekinthetők megalapozottaknak. Slezák Lázár *Létalapkeresések a metamorfózisok költészetében* című tanulmánya az önmeghatározást mint új létalap megteremtését vizsgálja Sziveri János költészetében. Antalovics Péter *Képpé formálni a misztériumot* címmel értekezik, tanulmányában Arthur C. Clarke *Űrodüsszeia* című regényének és Stanley Kubrick azonos című filmjének komparatív elemzésére tett kísérletet. Végül a folyóirat utolsó lapjain Takács Zoltán tanulmányát olvashatjuk *A felsőoktatás és a regionális gazdasági kapcsolata* címmel, mely méltó lezárása és egyben egy nagyszerű kezdete is a *Philos* úttörő tevékenységének.